

20. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

07-11 Mayıs 2015 – ÜSKÜP / MAKEDONYA

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	1
Arif AGO	3
Gülzara CUMAKUNOVA	11
Sevin ARSLAN	15
Fuat YÖNDEMLİ	23
Celil NAGİYEV	25
Aziz KILINÇ – Senem ÖZCAN	32
Danuta CHMIELOWSKA	45
Mariya LEONTİÇ	48
Valide PAŞAYEVA	57
Mensur NUREDİN	70
Güzde ÇOLAKOĞLU SARI	77
Abdülmecit NUREDİN	85
Türkan ERDOĞAN	99
Garip KARTAL	112
Eşqane BABAYEVA	124
Aktan AGO	134
Gülten KÜÇÜKBASMACI	139
Nevbahar GÖKSEL-Şükran TÜMER	156
Fatma Zehra PATTABANOĞLU	166
Güven ARIKLI	179
Burcu ÖZTÜRK	189
Arif ÇERÇİ	196
Nevin GÜVEN – Hatice KÖKLÜ	202
Zeynel POLAT	211
Ayhan SARI	233
Recep ŞKRELİ	241
Taner GÜÇLÜTÜRK	257
Dragica JIVKOVA	273
Elif ÖZDOĞLAR	282
Mine CERANOĞLU – Pınar GÖKLÜBERKÖZLÜ	291
Feride GÜLER - Mine CERANOĞLU	302
Osman EMİN	319
Şener KÜÇÜKTEPE – Madiha GÜLER	333
İbrahim BALTALI	343
Burcu KÖSE KHIDIROV	347
Çağrı YALÇIN – Cem DOĞAN	356
Yasminka Ristovska PİLİÇKOVA	361

KATALOG

GRAMER KİTAPLARININ TÜRK DİLİNİN ÖĞRENİLMESİNDE YARARLARI VE TEMEL TÜRKÇE DİL BİLGİSİ KİTABININ YERİ

Mariya Leontiç

Özet: Makedonya’da, yüksek öğretimde Türkçeyi öğrenmek için ilgi günden güne artıyor. Yüksek öğretimde Türkçe, Türk dili ve edebiyatı bölümlerinde, Şarkiyat bölümünde veya farklı üniversite ve fakültelerde seçmeli ders olarak öğreniliyor.

Yüksek öğretimde Türkçeyi öğrenmek için birçok kitap hazırlanıp yayımlandı ve yayımlanmayı bekliyor. Bu ihtiyacın karşılanması bakımından transkripsiyonlu konuşma kılavuzları, sözlükler, Türkçeyi A, B, C seviyesinde öğrenmek için kitaplar, gramer kitapları, alıştırma kitapları vs. hazırlanmalıdır.

Türkçeyi öğrenenler, Türkçe dil bilgisini de öğreneceklerdir. Bu açıdan dil bilgisi kitapları temel kaynaklardan biridir. Dil bilgisi kitaplarının bir dili öğrenme açısından yararını bu bildiriyle sunmayı amaçladık.

Anahtar kelimeler: yüksek öğretim, Türkçe, dil bilgisi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, Temel Türkçe Dil Bilgisi Kitabı.

1. Giriş

Makedonya’da Türkçeyi öğrenmek için ilgi günden güne artıyor. Birçok üniversitede Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü var veya farklı bölümlerde Türkçe seçmeli ders olarak öğretilir. Makedonya’da; yüksek öğretimde Türk dili, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde ve Aziz Kliment Ohridski Pedagoji Fakültesinde, Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde, Tetova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümünde ve Balkan Üniversitesinde öğretilir ve öğrenilir.

Ben, İştıp Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalıştığım için bu Bölüm’ün durumundan söz edeceğim. Bu Bölüm, öğrencilerin ulusları açısından çeşitlidir. Sınıflarda Türk, Makedon, Romen, Arnavut, Boşnak, Sırp ve karışık evliliklerden öğrenciler vardır.

Bu sebeple birlikte okumaya ve kaynaşmaya ilk yıldan itibaren özen gösteriyoruz. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde geleceğin Türkçe ve edebiyat öğretmenleri, Turkologlar ve çevirmenleri yetişmektedir. Bu bölümlerde, Muharrem Ergin, Zeynep Korkmaz, Leyla Karahan, Doğan Aksan, Mustafa Özkan, Enfel Doğan gibi uzmanlar tarafından Türkiye’de hazırlanmış ve yayımlanmış Türkçe dil bilgisi kitapları kullanılır. Öğretmenlerin bu açıdan büyük seçme şansları vardır. Keza Türkiye’de devamlı bu ihtiyaçları karşılamak için yeni dil bilgisi kitapları

hazırlanır. Öğretmenlerin diğer bir açıdan ise büyük sorunları da vardır. Makedonya’da öğrencilerin Türkçe veya Türkçe dil bilgisi seviyesi bir standartta değildir. Aynı sınıftaki öğrencilerin bile Türkçe veya Türkçe dil bilgisi seviyesi farklı olabilmektedir. Öğrencilerin bir kısmı Türkçeyi dört, sekiz ya da on iki yıl kullanmış ve okumuş olarak Bölüm’ümüze gelmekte. Öğrencilerin diğer kısmı ise ilk eğitimde ve lisede Türkçe eğitimi görmemişler, Türkçeyi evde ana dili olarak öğrenip çevresinde kullanmışlardır. Üçüncü grup öğrencimiz ise Türkçeyi hiç bilmeden bu bölümlere yazılanlardır. Doğal olarak bu karma sınıflarda okuyan öğrencilere, özellikle ilk iki yılda, Türkiye’de hazırlanmış Türkçe dil bilgisi kitapları çok zor gelmektedir.

Bu şartlar ve karma sınıflar yeni kitapların yazılmasına sebep oldu. Şimdiye kadar bu ihtiyaç, Oktay Ahmed’in Türk dilinin biçim bilgisini Makedonca olarak yayımladığı “Вовед во морфологија на турскиот јазик” (2008) adlı kitabıyla ve daha yeni tarihte Mariya Leontiç’in Türkçe ses bilgisini Makedonca olarak hazırladığı “Фонетика и фонологија на современиот турски јазик“ (2013), „Практикум по фонетика и фонологија на современиот турски јазик“ (2013) kitapları ile giderilmeye çalışıldı.

Gotse Delçev Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde, sadece ilk yılda, ses bilgisi dersi iki dilli, Türkçe-Makedonca olarak gerçekleştirilmektedir. İkinci yıldan itibaren bütün derslerin sadece Türkçe olarak verilmesi gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilerin acilen Türkçeyi ders dinleyecek derecede öğrenebilmeleri için sade dille yazılmış Türkçe dil bilgisi kitabına gerek duyulmuştur. Bu alandaki güçlüğü şahsen derslerimde gözlemlediğim için de yeni bir dil bilgisi kitabı hazırlamaya karar verdim. Başlangıçta bir dilin dil bilgisinin kolayca öğrenilebilmesi için sade bir dille ve ayrıntılara girmeden yazılmış kitaplara büyük ihtiyaç duyulur.

Bunun dışında, Makedonya’da hazırlanmış ve yayımlanmış Türkçe dil bilgisi kitaplarını Makedonya’daki kitapçılarda bulmak zordur. Çoktan beri ilköğretim ve lise kitapları kitapçılarda satılmamakta sadece okullara verilmektedir. Oktay Ahmed’in kitabını, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesinin kırtasiyesinde, benim dil bilgisi kitabımı ise Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Felsefe Fakültesinin “STUDENTSKİ SERVİS”inde ve ayrıca TOPER’in Üsküp’teki kitapçılarında ve “PROSVETNO DELO”nun İştip’teki kırtasiyesinde bulmak mümkündür.

Bu kitapçılara, Türk dili hakkında veya Türkçe olarak hazırlanan kitaplara da yer verdikleri için teşekkür etmeliyiz.

Bu bildiriye; Türkçe dil bilgisini öğrenmek için dil bilgisi kitaplarının rolü ve yararları, hazırlanan “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabının nitelikleri ve hazırlanırken uygulanan yöntem ve ilkeler üzerinde durulacaktır.

2. Gramer Kitaplarının Türkçenin Öğrenilmesinde Rolü

Dil öğrenmede farklı yeni yöntemler ve uygulamalar bakımından her ülkede dil bilgisi kitapları hazırlanıp yayımlanır. Dil bilgisi kitaplarına şu durumlarda baş vurulur:

- a) belirli bir bölüme veya kursa yazılır yazılmaz veya yazıldıktan sonra;
- b) bir dilin belirli dil bilgisi bölümünü öğrenmeden önce hazırlık olarak veya öğrendikten sonra;
- c) derste geçen dil bilgisi, bilgi ve kavramlarını anlamak, öğrenmek, unutmamak ve gerektiğinde tekrarlamak için;
- ç) bir dili temel iletişim düzeyinde öğrendikten sonra o dilin dil bilgisi kurallarını öğrenmek için;
- d) bir dilin dil bilgisini bilip unutanların o dilin dil bilgisini yenilemeleri için;
- e) bir dili öğrenip ara verenlerin dili dil bilgisiyle birlikte yeniden ve daha ayrıntılı öğrenmeleri için;
- f) bir dili iyi bilmeyenlerin boşluklarını doldurmaları, yeni dil bilgisi birimleri ve dil bilgisi kuralları öğrenmeleri için;
- g) belirli konularda düzgün kompozisyonlar veya edebî metinler yazmak için;
- ğ) iş görüşmelerinde düzgün evraklar hazırlamak için;
- h) bir dilin yapısını gündelik hayatının her alanında korumak ve doğru kullanmak için.

Dil bilgisi kitaplarının yararları çok yönlüdür. Öğrencilere ve bir dili öğrenmek isteyenlere bunun yararlarını şöylece sıralayabiliriz:

a) Bir dilin kurallarının daha çabuk öğrenilmesini sağlar. Dil bilgisi kitapları bir dilin bütün kurallarını bir yerde öğrenme imkânını vermektedir.

b) Aday dili öğrenmek isteyen, bir dil bilgisi bölümüyle ilgili gereken temel bilgileri ve örnekleri bir yerde çabuk bulup öğrenir. Aday başlangıçta bir gramer birimiyle ilgili kuralları baka baka kullanır, sonra onları öğrenip gündelik hayatta kullanmaya başlar.

c) Amaç dile karşı ilgiyi geliştirir ve o dilin dil bilgisi kurallarını bilip bilinçli öğrenmeyi teşvik eder. Dil bilgisi kitapları, bir dersin kolay okunup anlaşılmasını sağlayarak o dilin dil bilgisi yapısı için ilgi uyandırır. Bunun neticesi olarak da bir dili öğrenmek isteyenler o dilde okumaktan, konuşmaktan ve yazmaktan zevk alır.

ç) Bir dilin mantığını kavranması bakımından çok önemlidir. Dil bilgisi kitapları öğrencilerin bir dilde kendi bilgilerini araştırmalarını sağlar. Böylece aday, bir dilin mantığını gündelik hayatta, yazılı ve sözlü anlatımda da kullanmaya başlar.

Görüldüğü gibi dil bilgisi kitaplarının yararları büyüktür. Öğretmen, sınıfın ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre onları değerlendirebilir, yeni dili öğrenmek isteyen aday veya dili bilen ve bilgilerini genişletmek isteyen aday da onları ihtiyacına göre kullanabilir.

3. “Temel Türkçe Dil Bilgisi” Adlı Kitapta İşlenen Konular

Dil bilgisi kitapları küçük, orta veya büyük çapta kitaplardır. Biz dil bilgisi kitabına her aşamada başvurulan kitap olarak baktık. “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabını Türkçenin kurallarını öğrenmek, bilgilerimizi yenilemek, tekrarlamak, kontrol etmek veya genişletmek için her zaman kendisine başvuracağımız bir kaynak olarak düşündük. Bundan dolayı “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabını daha geniş bir çapta, ses bilgisi, biçim bilgisi ve söz dizimini kapsayarak şekilde hazırlamaya karar verdik.

“Temel Türkçe Dil Bilgisi”nde bir yandan Türkçe, dil bilgisi kurallarla öğretilirken aynı zamanda Türk kültürünü yansıtan atasözleri de sunulmaktadır. Atasözlerini ara sıra örnek olarak diğer dil bilgisi kitaplarında da bulabilirsiniz. Bizim hazırladığımız dil bilgisi kitabında ise mümkün olduğu kadar her dilbilgisi birimi için Türk atasözlerini bir arada örnek olarak verdik. Böylece “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabı, toplumun kültürel değerlerini, dünya algısını ortaya koyan atasözleriyle de desteklenmiştir. Kitapta, farklı kültürlere ait öğrenciler tarafından kolay anlaşılabilir ve algılanan atasözlerine yer verilmiştir. İnsan tecrübesinin hikmeti olarak farklı kültürlerde bulunan benzer veya aynı atasözleri bilinçli olarak seçilmiştir. Bu ise Türkçeyi yeni dil olarak öğrenmek isteyen insanı eğlendirmekte ve öğrendiği dilin kültürünü kendi açısından değerlendirmeye teşvik etmektedir.

Bunun dışında, “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabında kullanılan Türk kişi adları üzerinde de ciddi bir araştırma yapılmıştır. Bir dilin ve kültürün önemli parçası olan kadın ve erkek kişi adları da çok önemlidir. Kitapta mümkün olduğu kadar farklı kadın ve erkek adları kullanılmıştır. “Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabında kolay benimseyen Türk kişi adlarına ve farklı kültürlerde bulunan benzer veya aynı kişi adlarına bilinçli olarak yer verilmiştir. Bu ise Türkçeyi yeni dil olarak öğrenmek isteyen adayı olumlu etkilemekte ve öğrendiği dilin kültüründe ortak noktalar bulmaya teşvik etmektedir.

“Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabında, altı bölüm hâlinde şu konuları işledik:

TEMEL TÜRKÇE DİL BİLGİSİ
I. TÜRKÇE İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER
II. FONETİK, MORFOLOJİ VE SENTAKSİN LENGÜİSTİĞİN İÇİNDEKİ YERİ
III. SES BİLGİSİ (FONETİK)
IV. BİÇİM BİLGİSİ (MORFOLOJİ)
V. SÖZ DİZİMİ (SENTAKS)
VI. EKLER

I. TÜRKÇE İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER
1. Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri
2. Türk Dilinin Gelişme Çağları
3. Türklerin Kullandığı Alfabeler
4. Türk Alfabesi

III. SES BİLGİSİ (FONETİK)

1. Ses Bilgisinin Özellikleri
2. Sesin Tanımı ve Özellikleri
3. Ses Yolu ve Seslerin Oluşumu
4. Türkçede Sesler
5. Türkçede Ses Uyumları
6. Türkçenin Ses Özellikleri
7. Türkçenin Ses Olayları (Ses Hadiseleri)
8. Yardımcı Sesler
9. Türkçede Hece
10. Vurgu
11. Ton ve Tonlama
12. Diksiyon

IV. BİÇİM BİLGİSİ (MORFOLOJİ)

1. Türk Dilinin Biçim Bilgisi
2. Türkçede Ekler
3. Anlam ve Görev Bakımından Kelimeler
- 3.1. İsimler (Adlar)
- 3.2. Zamirler (Adıllar)
- 3.3. Sıfatlar (Önadlar)
- 3.4. Zarflar (Belirteçler)
- 3.5. Fiiller (Eylemler)
- 3.6. Ek Fiil (Ek Eylem, i- fiili)
- 3.7. Fiillerin Birleşik Çekimleri
- 3.8. Birleşik Fiillerin Çekimi
- 3.9. Fiillimsiler (isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil)
- 3.10. Edatlar (İlgeçler)

V. SÖZ DİZİMİ (SENTAKS)

1. Türk Dilinin Söz Dizimi
2. Türkçede Kelime Grupları
- 2.1. Ünlem veya Hitap Grubu
- 2.2. Unvan Grubu
- 2.3. Birleşik İsim Grubu
- 2.4. Sıfat Tamlaması
- 2.5. Sayı Grubu
- 2.6. Tekrar Grubu
- 2.7. İyelik Grubu
- 2.8. İsim Tamlaması
- 2.9. Aitlik Grubu
- 2.10. Edat Grubu
- 2.11. Bağlama Grubu
- 2.12. Kısaltma Grupları

- 2.13. Birleşik Fiil Grubu
- 2.14. İsim-fiil Grubu (Mastar Grubu)
- 2.15. Sıfat-fiil Grubu (Partisip Grubu)
- 2.16. Zarf-fiil Grubu (Gerundium Grubu)
- 3. Cümlelerin Unsurları
 - 3.1. Yüklem
 - 3.2. Özne
 - 3.3. Nesne
 - 3.4. Tamlayıcı
- 4. Cümle Türleri
 - 4.1. Yüklem Türüne Göre Cümleler
 - 4.1.1. Fiil Cümleleri
 - 4.1.2. İsim Cümleleri
 - 4.2. Anlamlarına Göre Cümleler
 - 4.2.1. Olumlu Cümle
 - 4.2.2. Olumsuz Cümle
 - 4.2.3. Soru Cümlesi
 - 4.2.4. Ünlem Cümlesi
 - 4.3. Yüklem Yerine Göre Cümleler
 - 4.3.1. Son Yüklemli Cümle (Kurallı Cümle)
 - 4.3.2. İç Yüklemli Cümle (Devrik Cümle)
 - 4.4. Yapılarına Göre Cümleler
 - 4.4.1. Basit Cümle
 - 4.4.2. Birleşik Cümle
 - 4.4.3. Eksilteli Cümle (Kesik Cümle)

VI. EKLER

- 1. Türkçe Kelimelerde Uzun Ünlü
- 2. Türkçede Orta Hece Ünlüsü Düşen Kelimeler Dizini
- 3. Fiiller Dizini
- 4. Yardımcı Fiillerle Oluşmuş Birleşik Fiiller Dizini
- 5. Türk Atasözleri Dizini
- 6. Türk Kişi Adları Dizini

“Temel Türkçe Dil Bilgisi”nde, özellikle öğrencilerin zor anladığı ve çabuk karıştırdığı konulara yer verilmiştir. Bundan dolayı bir konu bazen birkaç bölümde veya alt bölümde bulunmaktadır. Bazı konular ilkin sadece sınıflandırılmış, sonra ise anlatılmıştır. Bu, özellikle farklı ekler için geçerlidir. Bu kısa tekrarlamalar veya hatırlatmalar derste gerek olarak ortaya çıktı.

4. “Temel Türkçe Dil Bilgisi” Hazırlanırken Uygulanan Genel İlkeler

“Temel Türkçe Dil Bilgisi”, on sekiz yıl zarfında olgunlaşan ve yaratılan bir kitaptır. Türk dilinin dil bilgisi inceliklerini öğrenmem için elime geçen her dil bilgisi kitabını okuyup inceledim. Olgun dönemde dil bilgisi kitaplarını belirli kriterlere göre seçmeye başladım. Bir dilin inceliklerini fark etmek için bazen bir ömür bile yetmez. Bu incelikleri fark etmem için 1996-2000 yılları arasında “Blaje Koneski” Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan olmama rağmen öğrencilerle birlikte dört yıl Doç. Dr. Hüseyin Özbay’ın morfoloji ve sentaks derslerini takip ettim. Bir taraftan ders hazırlayıp alıştırmalara giriyordum, diğer taraftan ise Hüseyin Özbay’ın derslerini dinliyordum. Bu derslerin sayesinde Türkçeyi işletmek için gramerin ne kadar önemli olduğunu anladım. Hüseyin Bey’den sonra Doç. Dr. Hayati Yavuzer ve Halil Açıkgöz geldiler. Onlarla devam eden çalışmalar ve tartışmalar da Türkçe dil bilgisi hakkında farklı ufuklar açtı. Bütün bu dersler, tartışmalar, danışmalar ve yıllarca okuduğum kitaplar, bilinçli ya da bilinçsiz olarak mutlaka bu kitaba yansımıştır.

“Temel Türkçe Dil Bilgisi”, kolay ortaya çıkan bir kitap değildir. Metinler, başlangıçta öğrenciler için hazırlanan notlar, dersler ve alıştırmalardı. Her yıl öğrencilerin ihtiyaçlarına ve elime geçen yeni kaynaklara göre bu malzeme iki yıl önceye kadar değişikliğe uğradı. İki yıl önce Hüseyin Özbay tekrar Üsküp “Blaje Koneski” Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde bir yıl ders verdi. İştih “Gotse Delçev” Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalıştığım için hafta sonu “Yunus Emre” Türk Kültür Merkezinin kütüphanesinde kitap hakkında son danışmaları yaptım. Danışmalarda Hüseyin Özbay birçok konuyu ilave etmemi teşvik etti, bazı malzemeleri çıkardı, bazı örnekleri ve tanıtımları sadeleştirmeye yönlendirdi, bazı örnekleri daha uygun olanlarla değiştirdi, birçok örneği ve tanıtımı da kendisi ilave etti. Sonunda kitabı okuyup değerlendirdi. Her yapılan düzeltme ve öneri kitabın daha iyi olmasını ve gereken kaliteye ulaşmasını sağladı.

“Temel Türkçe Dil Bilgisi” hazırlanırken şu kriterlere önem verildi:

a) Kitap Türkiye dışında hazırlandığı için Türkiye’de yetişen ve çalışan bir danışmanla hazırlandı. Bu kitabın danışmanı, doğal olarak derslerini yıllarca takip ettiğim Hüseyin Özbay oldu.

b) Kitabın düzeltmeni de aynı sebeplerden tekrar Hüseyin Özbay’dı. Üstelik Hüseyin Özbay her düzeltmeyi üslubumu bozmadan yaptı ki bu da özel bir hünerdir.

c) Kaynak olarak Türkiye’de en çok kullanılan dil bilgisi kitaplarına önem verildi.

ç) Kaynak olarak Hüseyin Özbay’ın hiçbir yerde yayımlamadığı ve derslerinde sunduğu bilgilerinden ve çizelgelerinden de yararlandım. Bunlar kitapta dip notlarla gösterilmiştir.

d) Bu kitapta bulunan malzemeyle birçok nesil yetişti, böylece konuların öğrenciler için ne kadar anlaşılır olduğunu tespit etmem ve onları gereğine göre değiştirmem mümkün oldu. Gelecekte de bu kitap öğrenciler ve uzmanlardan gelen eleştirilere göre değişecektir.

e) Her konuyla ilgili mümkün olduğu kadar alternatif terimler verildi.

f) Eş zamanlı öğretime ait dil bilgisi kuralları ve örnekleri seçildi.

g) Dil bilgisi kuralları, mümkün olduğu kadar sade, kısa örnekler ve cümlelerle açıklandı.

ğ) Sınıflandırmalar ve gramatikal çekimler, farklı çizelgelerle verildi. Dil bilgisi derslerimde çizelgelerin yararını gördüğüm için onları bu kitapta da çok kullandım. Çizelgeler, öğrencinin benimseme ve algılama gücünü yoğunlaştırır.

h) Ders kitaplarında en çok öğretilen veya ihmal edilen dil bilgisi birimlerine ve örneklerine yer verildi. Örneğin her dil bilgisi kitabında fiillerin birleşik çekimine yer verilir fakat çok nadir kitapta birleşik fiillerin çekimi bulunur. Bu kitapta her iki çekime yer verildi.

i) Genellikle dil bilgisi birimleri kendi anlamlarıyla verildi fakat gereğine göre alternatif kullanımlar da yer aldı. Ör. Birçok zarf-fiil başka bir zarf-fiil veya bağlaç yerine kullanılabilir.

ı) Yeni dersler, önemli olan geçmiş dersleri tazeler ve hatırlatır. Örneğin yapım ve çekim ekleri, onların varyantları, ünlü ve ünsüz uyumuna göre eklenmeleri devamlı tekrarlandı.

İ) Kitabın sonunda, “Ekler” adlı bölümünde Türkçe kelimelerde uzun ünlü dizini, Türkçede orta hece ünlüsü düşen kelimeler dizini, fiiller dizini, yardımcı fiillerle oluşmuş birleşik fiiller dizini, Türk atasözleri dizini ve Türk kişi adları dizini bulunmaktadır. Okuyucu farklı dizinlerde bir kelimenin cümle dışı şeklini görebilir.

5. Sonuç

“Gotse Delçev” Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde geleceğin Türkçe ve edebiyat öğretmenleri, profesörleri ve çevirmenleri yetişmektedir. Bu bölümde, Türk dilinin fonetik, morfoloji ve sentaks dersinde, Muharrem Ergin, Zeynep Korkmaz, Leyla Karahan, Doğan Aksan, Mustafa Özkan, Enfel Doğan gibi uzmanlar tarafından Türkiye’de hazırlanmış ve yayımlanmış Türkçe dil bilgisi kitapları kullanılır.

Fakat “Gotse Delçev” Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yeni şartlar ve karma sınıflar yeni kitaplara ihtiyaç doğurdu. Özellikle Türkçeyi Makedonya’da öğrenenler için özel kitaplara gerek duyulduğu uygulamalarda net olarak ortaya çıktı.

Bu gereği şahsen de tespit ettikten sonra yıllarca derslerim için hazırladığım malzemeleri “Temel Türkçe Dil Bilgisi” adıyla kitaplaştırdım. “Temel Türkçe Dil Bilgisi”nin kaliteli yayımlanması için sayın Hüseyin Özbay’ın ve “Autoprint” matbaasının verdiği destek çok önemlidir. Bu vesileyle, bu kitabı sabırla okuyan, eleştiren ve düzelten hocam Hüseyin Özbay’a ve kitabı kaliteli basan “Autoprint” matbaası yetkililerine içtenlikle teşekkür ederim.

“Temel Türkçe Dil Bilgisi” kitabının Türkçenin tanıtılmasında da rolü büyüktür. Umarım bu kitap mukayeseli çalışmalara da iyi bir kaynak olacaktır.

BİBLİYOGRAFYA

1. Ахмед, Октај. (2008). *Вовед во морфологија на турскиот јазик*. Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје.
2. Yalçın, Alemdar. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Akçağ Yayınları – Ankara.
3. Nuhoğlu, Murat Mualla. Özsoy, Tamer. Aydın, Ahmet. (2008). *Türkçe Öğretiminde Materyal Tasarımı*. Nobel Basımevi – Ankara.
4. (2011). *İlk, Orta ve Yüksek Öğretim Öğretmenlerine İkinci Dil Öğretimi El Kitabı*. (Türkçeye Çeviri: Ahmed, Oktay). Britanya Konseyi – Üsküp.
5. Леонтиќ, Марија. (2013). *Фонетика и фонологија на современиот турски јазик*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. (електронска скрипта).
6. Леонтиќ, Марија. (2013). *Практикум по фонетика и фонологија на современиот турски јазик*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. (електронски практикум).
7. Leontiç, Mariya. (2014). *Temel Türkçe Dil Bilgisi*. Üsküp.

